

TARBIYAVIY JARAYONNI BOSHQARISHDA INNOVATSION AXBOROT TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISH

Ablyakimova R.I.¹

Sayfullayeva S.X.²

¹Jizzax davlat pedagogika universiteti o'qituvchisi

²Jizzax davlat pedagogika universiteti talabasi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20448737>

Annotatsiya. Mazkur maqolada tarbiyaviy jarayonni boshqarishda innovatsion axborot texnologiyalarini joriy etishning nazariy va amaliy asoslari yoritilgan.

Ta'lim muassasalarida raqamli boshqaruv tizimlari, elektron monitoring, interaktiv metodlar hamda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanishning pedagogik imkoniyatlari tahlil qilingan.

Tadqiqot davomida maktabgacha ta'lim muassasasida direktor o'rinbosarining metodik boshqaruv faoliyatini takomillashtirishga qaratilgan "Raqamli kuzatuv kartasi" modeli ishlab chiqilgan hamda uning amaliy samaradorligi asoslab berilgan.

Shuningdek, pedagoglarning raqamli kompetentligini rivojlantirish, metodik faoliyatni raqamlashtirish va boshqaruv samaradorligini oshirish bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Tadqiqot natijalari innovatsion axborot texnologiyalarining ta'lim-tarbiya jarayonini optimallashtirish, pedagogik monitoring sifatini oshirish va metodik boshqaruvni takomillashtirishdagi muhim ahamiyatini ko'rsatadi.

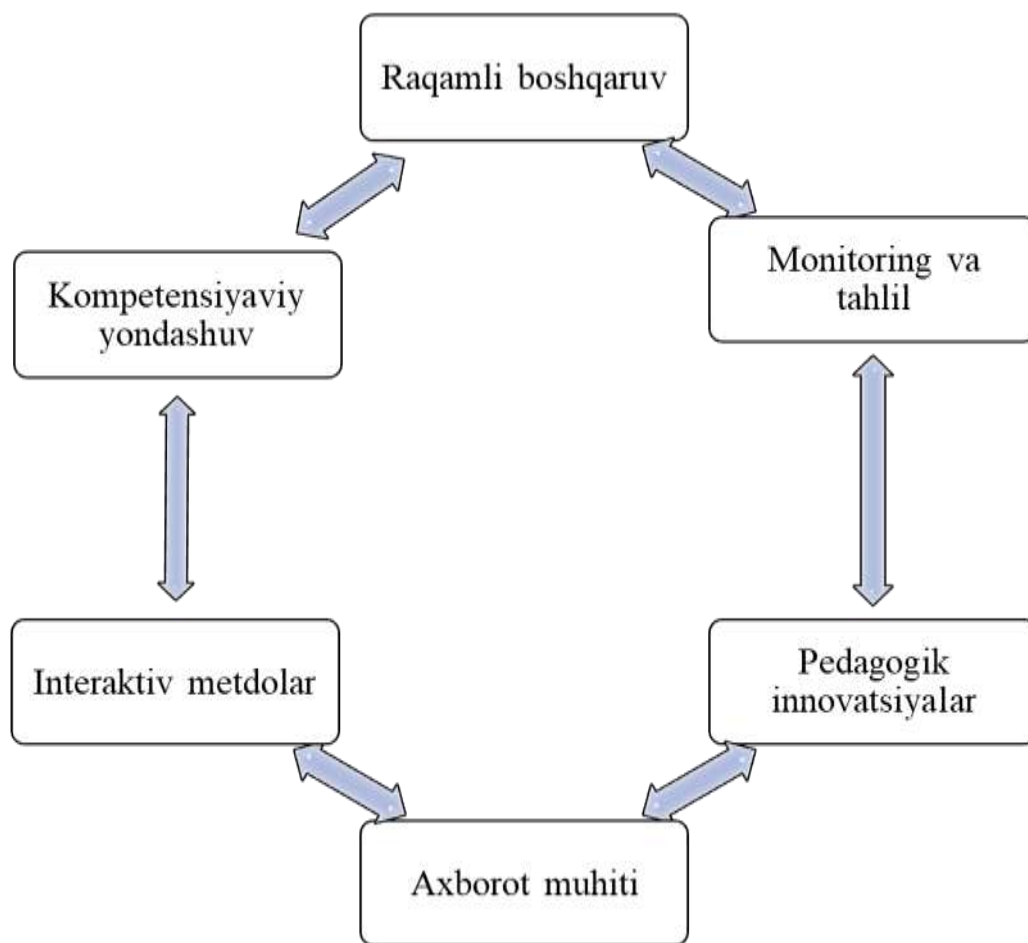
Kalit so'zlar: tarbiyaviy jarayon, innovatsion axborot texnologiyalari, raqamli boshqaruv, metodik faoliyat, pedagogik monitoring, AKT, raqamli kuzatuv kartasi, elektron ta'lim resurslari, masofaviy ta'lim, pedagogik kompetensiya, interaktiv metodlar, elektron monitoring, maktabgacha ta'lim, metodik boshqaruv, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari.

KIRISH

Tarbiyaviy jarayonni boshqarishda innovatsion axborot texnologiyalarini joriy etish modeli zamonaviy ta'lim tizimining muhim tarkibiy qismi bo'lib, u shaxsni har tomonlama rivojlantirish, tarbiya jarayonini samarali tashkil etish va boshqaruvni optimallashtirishga xizmat qiladi.

Mazkur model ta'lim muassasalarida tarbiyaviy faoliyatni ilmiy asosda tashkil etish, raqamli texnologiyalar imkoniyatlaridan to'liq foydalanish va pedagogik jarayonni yangi bosqichga olib chiqishni nazarda tutadi.

Innovatsion axborot texnologiyalarini joriy etish modeli kompleks tizim sifatida qaralib, u o'z ichiga maqsad, vazifalar, prinsiplar, komponentlar, mexanizmlar va natijalar kabi elementlarni qamrab oladi.

1-rasm. Tarbiyaviy jarayonni boshqarishda innovatsion axborot texnologiyalari

Modelning tashkiliy asoslari esa uning amaliyotga joriy etilishi va samarali ishlashini ta'minlovchi mexanizmlar bilan bog'liq. Ushbu jarayonda ta'lim muassasasining moddiy-texnik bazasi, axborot infratuzilmasi, kadrlar salohiyati va boshqaruv tizimi muhim rol o'ynaydi. Innovatsion axborot texnologiyalarini joriy etish uchun zamonaviy kompyuter texnikasi, internet tarmog'i, interfaol qurilmalar va maxsus dasturiy ta'minot zarur. Shu bilan birga, pedagoglarning raqqamli kompetensiyalarini rivojlantirish, ularni yangi texnologiyalar bilan ishlashga o'rgatish ham muhim vazifa hisoblanadi.

Metodologiya.

Innovatsion modelning asosiy komponentlaridan biri — axborot-kommunikatsiya texnologiyalariga asoslangan tarbiyaviy muhitni shakllantirishdir. Bu muhitda elektron platformalar, masofaviy ta'lim tizimlari, onlayn resurslar va interfaol vositalar keng qo'llaniladi.

Tarbiyaviy tadbirlar, suhbatlar, treninglar va boshqa faoliyatlar raqqamli texnologiyalar yordamida tashkil etiladi. Bu esa tarbiyaviy jarayonni yanada qiziqarli, samarali va interaktiv qiladi.

Modelning yana bir muhim komponenti — monitoring va baholash tizimidir.

Innovatsion axborot texnologiyalari yordamida tarbiyaviy jarayonning natijalari muntazam ravishda kuzatib boriladi, tahlil qilinadi va baholanadi.

Elektron tizimlar orqali tarbiyalanuvchilarning rivojlanish darajasi, ularning ijtimoiy faolligi va boshqa ko'rsatkichlar aniqlanadi. Bu ma'lumotlar asosida boshqaruv qarorlari qabul qilinadi va tarbiyaviy jarayon takomillashtiriladi.

Innovatsion modelni joriy etish mexanizmlari bosqichma-bosqich amalga oshiriladi.

Birinchi bosqichda mavjud holat tahlil qilinadi, ehtiyojlar aniqlanadi va modelni joriy etish uchun zarur shart-sharoitlar yaratiladi. Ikkinchi bosqichda axborot texnologiyalari joriy etiladi, pedagoglar o'qitiladi va metodik ta'minot ishlab chiqiladi. Uchinchi bosqichda model amaliyotga tatbiq etiladi, uning samaradorligi baholanadi va zarur o'zgartirishlar kiritiladi.

Ushbu bosqichlarning izchil amalga oshirilishi modelning muvaffaqiyatli ishlashini ta'minlaydi.

Innovatsion axborot texnologiyalarini joriy etish modeli tarbiyaviy jarayonni boshqarishda bir qator afzalliklarni ta'minlaydi. Avvalo, u boshqaruv jarayonining tezkorligini va aniqligini oshiradi, ma'lumotlar bilan ishlashni osonlashtiradi va qaror qabul qilishni takomillashtiradi. Shuningdek, u pedagoglar va tarbiyalanuvchilar o'rtasidagi o'zaro aloqani kuchaytiradi, tarbiyaviy faoliyatni individuallashtirish imkonini beradi va ta'lim-tarbiya jarayonining samaradorligini oshiradi.

Biroq, ushbu modelni joriy etishda ayrim muammolar ham yuzaga kelishi mumkin.

Texnik infratuzilmaning yetarli darajada rivojlanmaganligi, pedagoglarning raqamli kompetensiyalarining pastligi, moliyaviy resurslarning cheklanganligi kabi omillar modelning samaradorligiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Shu bois ushbu muammolarni hal etish uchun kompleks yondashuv zarur bo'lib, u texnik bazani mustahkamlash, kadrlarni tayyorlash va moliyaviy qo'llabquvvatlashni o'z ichiga oladi.

Zamonaviy sharoitda sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar va bulutli texnologiyalar kabi ilg'or yo'nalishlar innovatsion modelning rivojlanishiga yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Ushbu texnologiyalar yordamida tarbiyaviy jarayonni chuqur tahlil qilish, individual yondashuvni ta'minlash va boshqaruv jarayonini yanada samarali tashkil etish mumkin. Bu esa modelning samaradorligini yanada oshiradi va uni zamonaviy talablar darajasiga olib chiqadi.

Zamonaviy ta'lim tizimining rivojlanishi axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining keng joriy etilishi bilan chambarchas bog'liqdir. Axborot texnologiyalari nafaqat ta'lim jarayonining mazmuni va shakliga ta'sir ko'rsatmoqda, balki pedagoglarning metodik faoliyatini ham tubdan

o'zgartirmoqda. Pedagoglarning metodik faoliyati deganda ta'lim jarayonini ilmiy asosda tashkil etish, o'quv metodlarini takomillashtirish, innovatsion pedagogik texnologiyalarni joriy etish hamda kasbiy malakani uzluksiz rivojlantirishga qaratilgan faoliyat tushuniladi. Axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish ushbu jarayonning sifatini oshiradi, pedagoglarning ijodiy salohiyatini kengaytiradi va ta'lim samaradorligini yuksaltiradi.

Pedagoglarning metodik faoliyatida axborot texnologiyalaridan foydalanishning asosiy maqsadi ta'lim jarayonini optimallashtirish, o'quv materiallarini samarali yetkazish hamda pedagogik tajribani boyitishdan iboratdir. Raqamli texnologiyalar yordamida pedagoglar o'quv materiallarini vizuallashtirish, interaktiv mashg'ulotlar tashkil etish, masofaviy ta'limni yo'lga qo'yish hamda ilmiy-metodik axborot almashinuvini jadallashtirish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Bu esa pedagogik faoliyatning zamonaviy talablar asosida rivojlanishini ta'minlaydi.

Axborot texnologiyalaridan foydalanishning muhim yo'nalishlaridan biri elektron ta'lim resurslarini yaratish va ulardan foydalanishdir. Elektron darsliklar, multimediali taqdimotlar, video darslar, interaktiv testlar va virtual laboratoriyalar pedagogik metodik faoliyatning ajralmas qismiga aylanmoqda. Bunday resurslar o'quv jarayonining samaradorligini oshiradi, o'quvchilarning qiziqishini kuchaytiradi va murakkab mavzularni tushunishni osonlashtiradi. Shu bilan birga, pedagoglar ushbu resurslarni yaratish jarayonida o'z metodik tajribalarini tizimlashtiradi va innovatsion yondashuvlarni rivojlantiradi.

Pedagoglarning metodik faoliyatida axborot texnologiyalaridan foydalanishning yana bir muhim usuli masofaviy ta'lim platformalaridan foydalanish hisoblanadi. Onlayn ta'lim muhitlari pedagoglarga o'quv materiallarini internet orqali yetkazish, o'quvchilarning bilimni masofadan turib nazorat qilish, interaktiv muloqot tashkil etish va ta'lim jarayonining uzluksizligini ta'minlash imkonini beradi. Ayniqsa, global axborot makonining kengayishi sharoitida masofaviy ta'lim pedagogik faoliyatning muhim tarkibiy qismiga aylanib bormoqda.

Axborot texnologiyalaridan foydalanishda pedagogik kommunikatsiya imkoniyatlari ham kengaymoqda. Elektron pochta, ijtimoiy tarmoqlar, onlayn forumlar va videokonferensiya vositalari pedagoglar o'rtasida tajriba almashish, metodik maslahatlar olish va ilmiy hamkorlikni rivojlantirishga xizmat qiladi. Bu esa pedagoglarning kasbiy rivojlanishini tezlashtiradi, ilg'or tajribalarni keng ommalashtirish imkonini yaratadi hamda metodik faoliyatning samaradorligini oshiradi.

Metodik faoliyatda axborot texnologiyalaridan foydalanishning muhim jihatlaridan biri pedagogik diagnostika va monitoring tizimlarini

takomillashtirishdir. Elektron test tizimlari, raqamli baholash platformalari va analitik dasturlar pedagoglarga o'quvchilarning bilim darajasini aniq tahlil qilish, individual yondashuvni shakllantirish hamda ta'lim jarayonining samaradorligini baholash imkonini beradi.

Bu esa pedagogik qarorlarni ilmiy asosda qabul qilishga yordam beradi.

Axborot texnologiyalaridan foydalanish pedagoglarning ilmiy-metodik tadqiqot faoliyatini ham rivojlantiradi. Elektron kutubxonalar, ilmiy ma'lumotlar bazalari, onlayn jurnal va konferensiyalar pedagoglarga zamonaviy ilmiy yutuqlar bilan tanishish, ilmiy izlanishlar olib borish hamda o'z tadqiqot natijalarini keng auditoriyaga taqdim etish imkonini beradi. Bunday faoliyat pedagoglarning ilmiy salohiyatini oshiradi va ta'lim jarayonining innovatsion rivojlanishiga xizmat qiladi.

Metodik faoliyatda multimedia texnologiyalaridan foydalanish ham muhim ahamiyatga ega. Grafik tasvirlar, audio materiallar, animatsiyalar va video kontent pedagogik materiallarning ta'sirchanligini oshiradi, o'quvchilar diqqatini jalb qiladi va o'rganish jarayonini qiziqarli qiladi. Multimedia vositalari yordamida murakkab tushunchalarni sodda va tushunarli shaklda bayon qilish mumkin, bu esa ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Axborot texnologiyalaridan foydalanish pedagoglarning kasbiy malakasini oshirish jarayonida ham muhim rol o'ynaydi. Onlayn kurslar, vebinarlar, virtual seminarlar va masofaviy malaka oshirish dasturlari pedagoglarga o'z bilim va ko'nikmalarini muntazam ravishda yangilab borish imkonini beradi.

Bu esa pedagoglarning zamonaviy pedagogik texnologiyalarni o'zlashtirishiga, innovatsion fikrlashni rivojlantirishiga hamda metodik faoliyat samaradorligini oshirishiga yordam beradi.

Pedagoglarning metodik faoliyatida axborot texnologiyalaridan foydalanishning yana bir muhim usuli o'quv jarayonini modellashtirish va simulyatsiya qilishdir. Virtual laboratoriyalar, simulyatsiya dasturlari va interaktiv modellardan foydalanish o'quvchilarga nazariy bilimlarni amaliy tajriba bilan uyg'unlashtirish imkonini beradi. Bu yondashuv ayniqsa tabiiy fanlar, texnika va informatika yo'nalishlarida samarali hisoblanadi.

Axborot texnologiyalaridan foydalanish pedagogik boshqaruv tizimini takomillashtirishga ham xizmat qiladi. Elektron hujjat aylanishi, ta'lim jarayonini rejalashtirish dasturlari, o'quvchilar ma'lumotlar bazasi va analitik tizimlar pedagoglarning metodik faoliyatini samarali tashkil etishga yordam beradi. Bu esa vaqt va resurslardan oqilona foydalanish, boshqaruv jarayonining shaffofligini ta'minlash hamda pedagogik faoliyat samaradorligini oshirish imkonini beradi.

Pedagoglarning metodik faoliyatida axborot texnologiyalaridan foydalanish ijtimoiy hamkorlikni rivojlantirishga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Ota-onalar bilan elektron aloqa, onlayn maslahatlar, virtual yig'ilishlar va elektron kundaliklar pedagogik jarayonning ochiqligini ta'minlaydi. Bu esa ta'lim muassasasi, oila va jamiyat o'rtasidagi hamkorlikni mustahkamlaydi hamda tarbiyaviy jarayonning samaradorligini oshiradi.

Taklif

Tadqiqot jarayonida direktor o'rinbosarining metodik boshqaruv faoliyatini samarali tashkil etish maqsadida mashg'ulot sifati, AKT integratsiyasi, pedagogik metodlar, bolalar faolligi hamda pedagogning kasbiy ko'rsatkichlarini elektron tarzda monitoring qilish imkonini beruvchi "Raqamli kuzatuv kartasi" modeli ishlab chiqildi.

Mazkur model orqali direktor o'rinbosarining nazorat, tahlil va metodik tavsiyalar berish faoliyatini raqamlashtirish hamda pedagogik jarayon samaradorligini tezkor baholash mexanizmi takomillashtirildi.

Ishlab chiqilgan "Raqamli kuzatuv kartasi" modeli direktor o'rinbosariga pedagoglarning metodik faoliyatini muntazam kuzatish, natijalarni elektron bazada saqlash va tahliliy hisobotlarni avtomatik shakllantirish imkoniyatini yaratadi.

1-jadval.

Direktor o'rinbosari uchun raqamli kuzatuv kartasi modeli

№	Kuzatiladigan mezonlar	Baholash ko'rsatkichi	Ball (5)	Izoh
1	Mashg'ulot mavzusi va maqsadining aniqligi	Mavzu DTS va reja asosida yoritilganligi		
2	Pedagogik metodlardan foydalanish	Interfaol metodlar va innovatsion yondashuvlar qo'llanishi		

3	AKT integratsiyasi	Multimedia, elektron resurs va raqamli vositalardan foydalanish darajasi		
4	Bolalarning faolligi	Mashg'ulotdagi ishtirok va mustaqil fikrlashi		
5	Didaktik materiallardan foydalanish	Ko'rgazmali vositalar va elektron materiallarning sifati		
6	Nutq va kommunikativ yondashuv	Pedagogning nutq madaniyati va bolalar bilan muloqoti		
7	Vaqtdan samarali foydalanish	Mashg'ulot vaqtining to'g'ri taqsimlanishi		
8	Tarbiyaviy yo'nalishning mavjudligi	Milliy va axloqiy tarbiya elementlarining aks etishi		
9	Pedagogning kuchli tomonlari	Mashg'ulotdagi ijobiy jihatlar		
10	Pedagogning sust tomonlari	Takomillashtirilishi zarur bo'lgan jihatlar		
11	Metodik tavsiyalar	Direktor o'rinbosari tomonidan berilgan tavsiyalar		

Ishlab chiqilgan innovatsion metodik modelning amaliy samaradorligi, avvalo, maktabgacha ta'lim muassasasida uslubiy boshqaruv faoliyatini raqamlashtirish orqali pedagogik jarayonni tashkil etish sifati oshganligi bilan asoslandi. Tadqiqot davomida direktor o'rinbosarining metodik faoliyatida elektron boshqaruv tizimlari, raqamli monitoring, onlayn metodik xizmatlar va elektron nazorat vositalaridan foydalanishning samarali mexanizmlari ishlab chiqildi hamda amaliyotga tavsiya etildi. Ushbu model ta'lim jarayonini rejalashtirish, pedagogik faoliyatni monitoring qilish, metodik tavsiyalar berish va pedagoglarning kasbiy rivojlanishini muvofiqlashtirish jarayonlarini zamonaviy axborot texnologiyalari asosida tashkil etishga xizmat qiladi.

Tadqiqot jarayonida ishlab chiqilgan metodik modelning asosiy tarkibiy qismlaridan biri "Raqamli kuzatuv kartasi" tizimi bo'ldi. Mazkur tizim direktor o'rinbosariga pedagoglarning mashg'ulot faoliyatini elektron tarzda kuzatish, baholash va tahlil qilish imkonini berdi.

Kuzatuv kartasiga mashg'ulot mavzusi, foydalanilgan metodlar, AKT vositalari integratsiyasi, bolalar faolligi, pedagogning kuchli va sust tomonlari hamda metodik tavsiyalar kiritildi. Bu esa nazorat jarayonining an'anaviy qog'oz shaklidan elektron tizimga o'tishini ta'minladi. Natijada pedagogik monitoringning tezkorligi oshdi, ma'lumotlarni saqlash va qayta ishlash jarayonlari soddalashdi hamda pedagogik faoliyatni baholashda shaffoflik ta'minlandi.

Innovatsion metodik modelning amaliy samaradorligi pedagogik faoliyatning tezkorligi oshganligi orqali ham namoyon bo'ldi. Tadqiqot davomida elektron hujjat aylanish tizimi joriy etilishi natijasida direktor o'rinbosarining metodik reja, hisobot, dars kuzatuv va tahliliy ma'lumotlarni tayyorlash uchun sarflaydigan vaqti sezilarli darajada qisqardi. An'anaviy shaklda bir haftada tayyorlanadigan ayrim metodik hisobotlarni elektron platformalar yordamida bir necha soat ichida tayyorlash imkoniyati yaratildi. Bu esa boshqaruv faoliyatining operativligini oshirdi va direktor o'rinbosarining metodik faoliyatga ko'proq vaqt ajratishiga imkon berdi.

Shuningdek, axborot almashinuvining qulaylashuvi ham ishlab chiqilgan metodik modelning muhim natijalaridan biri bo'ldi. Tadqiqot jarayonida Telegram, Google Meet, Zoom hamda Google Drive platformalaridan foydalanish orqali pedagoglar, direktor o'rinbosari va ota-onalar o'rtasida tezkor kommunikatsiya tizimi yo'lga qo'yildi. Natijada pedagogik tavsiyalar, metodik ishlanmalar, seminar materiallari va monitoring natijalari qisqa vaqt ichida barcha ishtirokchilarga yetkazilishi ta'minlandi. Ayniqsa, masofaviy metodik seminarlar tashkil etilishi pedagoglarning metodik faolligini oshirdi hamda tajriba almashish imkoniyatlarini kengaytirdi.

Ishlab chiqilgan modelning yana bir muhim jihati pedagoglarning axborot-kommunikatsiya kompetentligini rivojlantirishga xizmat qilganidir. Tadqiqot davomida pedagoglar uchun Canva, PowerPoint, Google Forms, LearningApps va Wordwall platformalari bo'yicha amaliy seminar-treninglar tashkil etildi. Natijada pedagoglarning elektron resurslardan foydalanish ko'nikmalari shakllandi, interaktiv mashg'ulotlar soni ortdi hamda bolalarning mashg'ulotlarga qiziqishi kuchaydi. Bu esa maktabgacha ta'lim jarayonining sifat ko'rsatkichlariga ijobiy ta'sir ko'rsatdi.

Innovatsion metodik model ta'lim jarayonini monitoring qilishning yangi mexanizmlarini ham shakllantirdi. Tadqiqot davomida direktor o'rinbosariga pedagogik faoliyat natijalarini avtomatik diagramma va statistik tahlillar asosida kuzatish imkonini beruvchi elektron monitoring tizimi tavsiya qilindi. Ushbu tizim yordamida pedagoglarning kasbiy rivojlanish dinamikasi, metodik faolligi va ta'lim sifati ko'rsatkichlari muntazam tahlil qilib borildi. Natijada mavjud muammolarni o'z vaqtida aniqlash va ularga tezkor metodik yordam ko'rsatish imkoniyati yaratildi.

Xulosa

Tadqiqot natijasida maktabgacha ta'lim muassasasida boshqaruv samaradorligini oshirishga xizmat qiluvchi bir qator ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi. Jumladan:

1. Direktor o'rinbosarining metodik faoliyatida elektron hujjat aylanish tizimidan foydalanishni joriy etish tavsiya qilindi. Bu usul metodik ma'lumotlarni saqlash, monitoring qilish va hisobotlarni tezkor tayyorlash imkonini beradi.

2. Pedagogik monitoringni "Raqqamli kuzatuv kartasi" asosida tashkil etish tavsiya etildi.

Ushbu model pedagogik faoliyatni tizimli baholash va metodik yordam ko'rsatish samaradorligini oshiradi.

3. Pedagoglar uchun muntazam ravishda AKT bo'yicha amaliy seminar va treninglar tashkil etish zarurligi asoslab berildi. Bu pedagoglarning raqamli kompetentligini rivojlantirishga xizmat qiladi.

4. Direktor o'rinbosarining boshqaruv faoliyatida statistik tahlil va elektron monitoring vositalaridan foydalanishni kengaytirish zarurligi asoslandi. Bu boshqaruv qarorlarini ilmiy asosda qabul qilish imkoniyatini yaratadi.

5. Maktabgacha ta'lim muassasalarida yagona elektron metodik baza yaratish va barcha pedagogik materiallarni raqamli shaklda jamlash tavsiya qilindi. Bu metodik ishlarining uzviyligi va tizimlilikini ta'minlaydi.

Ishlab chiqilgan innovatsion metodik model maktabgacha ta'lim muassasasida direktor o'rinbosarining uslubiy boshqaruv faoliyatini raqamlashtirish, pedagogik monitoring sifatini oshirish, axborot almashinuvini tezlashtirish hamda pedagoglarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiluvchi samarali boshqaruv mexanizmi sifatida ilmiy-amaliy jihatdan asoslab berildi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Management in the system of preschool education in Uzbekistan. Akmalova M. Z. Current research journal of pedagogics (ISSN –2767-3278). September 30, 2022. 7-14-betlar. <https://doi.org/10.37547/pedagogics-crjp-03-09-03>
2. Informatization of Educational Quality Management in Preschool Educational Organizations. Khaydarov R. Y. Informatization of Educational Quality Management in Preschool Educational Organizations. 328-334-betlar. <http://dx.doi.org/10.18415/ijmmu.v9i8.4053>
3. The Model Of A Modern Preschool Educational Institution Director. Abdullayeva Sh. N. Maraimova M. P. International Journal of Pedagogics (ISSN: 2771-2281). 06 November 2025. Vol.05 Issue11 2025. 53-56-betlar. <https://theusajournals.com/index.php/ijp/article/view/7666/7106>
4. Pedagogical technologies of organizing management in the organization of preschool education in the conditions of market economy. Kodirkhanovna A. A. *International journal of artificial intelligence* (ISSN: 2692-5206). Volume 04, Issue 06, 2024. 45-48-betlar.
5. Developing the management culture of preschool education institution directors. Soloyeva R. R. American Academic publishers, volume 05, Issue 04,2025. 915-917-betlar.
6. Rukiya Ashurbayeva. (2025). O'zbek tilini o'qitishda raqamli ta'lim resurslarining o'rni va xususiyatlari. «Maktabgacha Va Maktab Ta'limi» Jurnal, 3(6), 15–18. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15782543>
7. Azizov, Z. (2022). O'zbek tilining raqamli ta'limda o'qitilishi: muammo va yechimlar. Til va adabiyot, (4), 45–50.

8. Xurshida Abduraxmonova. (2025). Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktorlarini boshqaruv madaniyatini shakllantirish omillari. «Maktabgacha Va Maktab Ta'limi» Jurnal, 3(6), 15–17. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15782601>
9. Madina Amonova. (2025). Tibbiyot ta'limida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning o'ziga xos xususiyatlari. «Maktabgacha Va Maktab Ta'limi» Jurnal, 3(6), 15–17. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15788866>